

# מראי מקומות לסוגיות הנלמדות

## פרשת וירא ביצה ח. – יב.

הטור [בסי' תצ"ח] הביא לשונו, ומסיים בה, אבל אם הכניס מלא קופתו לצורך גנתו לא, כיון שהוא מועט בטל. וכ' הב"י דהכי משמע ליה מדפירש"י הכניס הרבה, דדוקא הרבה אבל אם הוא מועט בטל לגבי קרקע הגינה או החורבה, [משא"כ בהכניס לבית או לחצר דהתם אע"פ שלא הכניס אלא מלא קופתו אינו בטל לגבי קרקע הבית והחצר] [ולכא'ו הה"נ כשהכניס מעט לצורך גינתו, אם אינו צבור באותה גינה שעתידי לשוטחו בה, אין שייך בזה ביטול].

**ח. בתוד"ה אמר רב יהודה. דאפי' ר"ש מודה וכו', והוי כמיא בעיבא מבלע בליעי דמודה ר"ש.**

והרשב"א כ', פירוש דרב לטעמיה דס"ל כר' יהודה דאית ליה מוקצה ואית ליה נולד. א"נ איכא למימר דאפי' ר"ש מודה בהא, ואע"ג דר"ש לית ליה מוקצה ולא נולד, בנולד כי האי מודה, דמאתמול עצים והשתא אפר, דלא דמי לגרעינין וקליפין ועצמות ולא לביצה ולא לשברי כלים בזמן שראויים למלאכה, אלא לשברי כלים שאינן ראויין למלאכה, דאפי' ר"ש מודה דצריך שיהיו ראויים לשום מלאכה כגון שברי עריבה לכסות החבית ושברי זכוכית לכסות בהן פי הפך, [עיי' שבת קכד:]. [וצ"ב במה שהביא משברי כלים ולא ממיא בעיבא, והתוס' שכ' איפכא, ביארו דבריהם לעיל [ב. בד"ה קס"ד] דשברי כלים לרש"י שרו כשאר נולד, אבל הרשב"א שכ' בעירובין [מה:]: דמודה ר"ש בנולד דמי גשמים מטעמא דתוס' ומייתי נמי התם הך דסוגיין, מ"ט לא מייתי הכא מהתם, ואולי ס"ל דמי גשמים הו"ל טפי דבר המחודש מאפר דעצים, והתם מייתי ראייה בדרך ק"ו. וכן נראה קצת, מדכ' הכא בתי"קמא דסוגיין כר"י, אבל לר"ש שרי].

**ח. בתוד"ה אמר רב יהודה. ואומר הר"י דמוקצה אינו אסור לטלטל בי"ט בשביל אוכל נפש וכו'.**

כ' המהרש"א, ומיהו לענין כיסוי אסור רב יהודה בהוסק ביו"ט, משום דהאי טלטול אינו משום אוכל נפש אלא משום הכיסוי, ואסור בשלא שחט. [וכ"כ מהר"ם שיי"ף]. ובקרני ראם הקשה, דכיון דמשום מצות כיסוי שרי בשחט [כדמסקו בשם הירושלמי], מ"ט בלא שחט אסור ואע"ג דהוי אוכל נפש, [דהא לא אמרינן ליה אל תכסה, אלא אל תשחוט], ועל כרחך דעיקר הטעם, דדוקא **טלטול** מוקצה מותר משום אוכל נפש ולא **שימוש** מוקצה, וכאן הוי שימוש מוקצה וכמש"כ המג"א [סי' תק"ט ס"ק ט"ו]. ובקה"י [סי' ד'] האריך בענין איסור השתמשות במוקצה, ובתוך דבריו כ' לבאר דאי נימא דאסור בהשתמשות, היינו משום דיסוד דין מוקצה דנולד וכל דבר שאינו מוכן, [ולאפוקי מוקצה דעצים ואבנים דמטעם אחר נאסר, ורק בטלטול ולא בהשתמשות, יעו"ש], אסמכיניהו רבנן אקרא דוהכיננו וגו' דבעינן שיהא מוכן, והרי האי קרא דוהכיננו קאמר

**ח. אפר כירה מאן דכר שמייה, אמר רבה הכי קאמר ואפר כירה מוכן הוא.**

כ' התוס' רי"ד וז"ל, פירוש, לא היה כתוב וי"ו במשנה, ומש"ה מתמה כירה מאן דכר שמייה, ובא רבא ותירץ ה"ק ואפר כירה מוכן הוא עם וי"ו, וכיון שיש בו וי"ו אע"פ שיש שיי"ן יפה הוא, וה"ק ומודים נמי ב"ה שאפר כירה מוכן הוא. [וכ"כ עה"ג בשמו ובשם הגר"א ותפא"י. ולקמיה ביאר דפלוגתייהו אי אפר חצר מוכן הוא, [וכ"כ לעיל ז: בד"ה והוא], ולפ"ז שפיר קאמרי דמודים ב"ה באפר כירה. אבל אי נימא דפליגי אי שרו רבנן איסור מוקצה [או חפירת גומא] משום שמחת יו"ט [או משום מצות כיסוי], לכא'ו לא א"ש פירושן].

עוד כ', שמעתי שמקשים על אפר כירה, דהכא משמע דאפר כירה חזי לכיסוי לכו"ע, כיון דקאמר ומודים, דמשמע ומודים ב"ה לב"ש שאפר הכירה מוכן הוא וחזי לכיסוי, ובפ' כיסוי הדם אמרינן ב"ש אומרים אין מכסין אלא בעפר, וב"ה אומרים מצינו אפר שקרוי עפר, אלמא קסברי ב"ש דאין מכסין באפר. ונראה לי דלא קשיא ולא מידי, דהכא פליגי בעפר קרקע החצר, דלב"ש הוי מוכן ולב"ה לא הוי מוכן, ומודים ב"ה שאפר הכירה מוכן הוא ועושינן בו כל הראוי לעשות בו, לב"ה מכסין בו דם וכל צרכיו, ולב"ש עושינן בו כל צרכיו לכסות בו רוק או צואה אבל לכיסוי לא חזי.

עיי' יפ"ע שהביא בדעת הירושלמי דה"פ, דהוא טעם לב"ה דלא יחפור בדקר ויכסה משום דאפר כירה מוכן הוא ויכול לכסות בו, על כן לא דחי, וב"ש לטעמיהו דאין מכסין באפר. [ולכא'ו לפ"ז, אי לית ליה אפר כירה, לכו"ע שרי לשחוט. או שמא אסרו חכמים לשחוט כדי שלא יכסה בעפר [דאסור ברוב בנ"א שיש להם אפר כירה], ולא פליג רבנן וצ"ת].

**ח. אבל ספק, אימא משום שמחת יו"ט לשחוט ולא לכסייה.**

כ' בחש"ל, מכאן נ"ל ראייה לדעת הרמב"ם דהא דספיקא דאורייתא לחומרא אינו אלא מדרבנן, והלכך שפיר הו"א דלא העמידו חכמים דבריהם במקום שמחת יו"ט, אבל לדעת שאר פוסקים דהוא מה"ת לחומרא, היאך הוה ס"ד לומר דלא לכסייה, דמה לי ודאי ומה לי ספק, אידי ואידי מה"ת הוא, אלא ודאי כדאמרן וכו'. ומיהו מכאן אינו ראייה רק בספק מצות עשה, אבל לענין ספק איסור לאו או כרת אינו ראייה, ובאמת שמכל הראיות שהביא הרשב"א ז"ל לסתור דעת הרמב"ם, לא מיירי שם רק באיסור לאו או כרת. עיי"ש.

**ח. ברש"י ד"ה הכניס עפר. הרבה במקום אחד לצורך גנתו וכו'.**

דדבר שאינו מוכן אסור להשתמש לצרכי שבת. [וא"כ מסתברא דאף לצורך אוכל נפש לא התירו, דהא עיקר קרא דהכנה באכילה איירי].

ועיין בשפ"א שהקשה על היתרו של ר"י, מהא דלעיל [ד:]: בעצם שנשרו מן הדקל לתוך התנור ביו"ט, דפרכינן והא קא מהפך באיסורא, והאי לישנא משמע דמצד טלטול אתינן עלה ולא מצד איסור הנאה ושימוש במוקצה. וכ' דהתם שאני דאסירי משום גזרת פירות הנושרים שמא יעלה ויתלוש, דאם נתיר לו לצורך אוכל נפש, אכתי שייך לגזור שמא יעלה ויתלוש, ודוקא איסור מוקצה התירו ולא פירות הנושרים, דהא אסור לאכול פירות הנושרים ביו"ט, עיי"ש שיישב בזה מה שהוסיף הר"ף שם הטעם דשמא יעלה ויתלוש, שהקשו עליו מה הוצרך לזה, הא נולד אסור ביו"ט].

ובאבן העזר כאן הקשה ג"כ כקושיית הקרני ראם, וכ' ז"ל, ונ"ל לתרץ דדין טלטול מוקצה לצורך אוכל נפש הוי ממש דין מכשירי אוכל נפש, דקיי"ל מכשירין שאפשר לעשותן מבעו"י אסורין ביו"ט, לכן כאן שאפשר להכין אפר מבעו"י, משו"ה אסור לטלטל אפר מוקצה ביו"ט, אבל בדין סילוק אפר כירה כדי לאפות פשטידא, תמיד נעשה אפר על הכירה מבישולו לצורך יו"ט, ואם יסלקנו מיד בעודו חם יצטנן הכירה, וגם הוא צריך לאפר לצלות בתוכו, על כן אין מסלק האפר עד זמן שרוצה לאפות הפשטידא, והוי מכשירין שא"ל לעשותן מבעו"י דשרי.

**ת. בתוד"ה אמר רב יהודה. ובירושלמי מפרש וכו', אבל שחט שרי אע"ג שהוסק ביו"ט, שלא לעקור מצות כיסוי.**

בקר"ב נ"ל לעיל [סי' ט' אות ט"ו] הקשה, מהא דתנן בר"ה [לב:]: שופר של ר"ה אין מעבירין עליו את התחום, ולא עולין באילן וכו', דאסירי משום שבות, ולא אמרינן שיעבור איסור דרבנן כדי לקיים מ"ע דשופר, ואף כשהיא מ"ע דרבים, ומפרש טעמא בגמ' משום דיו"ט הוי ל"ת ועשה, ואין עשה דוחה ל"ת ועשה, ואע"ג דמדרבנן הוא, עשו חיזוק לדבריהם, וא"כ הכא אמאי לא עשו חיזוק לדבריהם, וצ"ל דאין מדמין בשבותין, כדמצינו בפסחים [צב.]. דלכמה דברים העמידו דבריהם נגד כרת, ולכמה דברים לא העמידו דבריהם. והגראמ"ה תירץ, דהכא בכיסוי כיון שדחתה השחיטה, מקילינן בכיסוי, כמ"ש בירושלמי ע"ז המתחיל במצוה אומרים לו מרוק. [ולכא' נפק"מ לכסות בעפר שהוא מונח ע"ג אילן או להביאו מחוץ לתחום. ואולי מודה הגראמ"ה דאין מדמין בשבותין, אלא הוסיף דהכא א"צ להאי טעמא].

ובקה"י [סי' ו'] כ' לתרץ, דהר"ן בר"ה ביאר טעמא דההיא מתני', דחכמים עשו חיזוק לדבריהם כשל תורה, ואילו הוי איסור דאורייתא לא היה נדחה מפני מ"ע [מתרי טעמי, חדא, דיו"ט עשה ול"ת הוא, ועוד כ' הר"ן דגם אילו לא היה במלאכת יו"ט אלא ל"ת, לא היה נדחה בכה"ג, משום דלא הוי בעידניה, דבשעת פיקוח הגל וכו' אינו מקיים המ"ע דשופר, וכן כולן, והגמ' דקאמר משום דיו"ט הוי עשה ול"ת, חדא מתרי טעמי נקט]. והשתא י"ל, דנהי דחכמים עשו חיזוק לאיסור מלאכות דרבנן כשל תורה, מ"מ לא עשאוהו כלאו ועשה, אלא כאיסור לאו לחוד, שכן משמע בירושלמי שם, דמסיק חבריא אמרין [הטעם] שמצות עשה דוחה ל"ת, [הובא בבב' הגר"א סי' תצ"ח].

ולפ"ז גבי פיקוח הגל לצורך השופר או לעלות באילן, אין להתיר האיסור דרבנן כיון דהוי כל"ת, וגם ל"ת גרידא לא היה נדחית בכה"ג דלא הוי בעידניה, [א"ה, קצ"ב לפ"ז מש"כ הר"ן דהגמ' חדא מתרי טעמי נקט, ולהנ"ל הרי עיקר הטעם אינו משום דיו"ט ל"ת ועשה הוא, אלא משום דאינו בעידניה, וטעם זה הול"ל], אבל טלטול העפר לצורך הכיסוי הוי שפיר בעידניה, והוא ע"פ מש"כ בפסקי תוס' בזבחים [צז: בד"ה ואחד], דכל שא"א בלאו הכי בשום אופן, חשוב בעידניה אע"פ שעובר הלאו בשעת עשיית ההכשר, [וראיתם, מהא דמבואר שם שראוי להתיר שבירת עצם בפסח לצורך אכילת המוה, משום עדל"ת, יעו"ש], ויש לפרש דכל שא"א בלי הכשר, מחשב מעשה ההכשר כחלק מגוף המצוה, וכעוסק בגוף המצוה דמי, [עיי"ש דיש לפרש גם באופן אחר, אשר לפ"ז לא יתיישב הכא], וכיון דנטילת עפר בידו לצורך כיסוי הדם מוכרחת, שא"א להיות כיסוי בלא טלטול עפר בידו, דהא אמרינן בשבת [כב.]. ושפך וכסה, במה ששפך

יכסה דהיינו בידו, חשיב שפיר בעידניה, והיה נדחה ל"ת בטלטול זה, וה"נ נדחה איסור מוקצה אע"פ שעשאוהו כל"ת של תורה.

**ח: אלא ספק מ"ט דילמא עביד כתישה.**

כ' בתוס' רי"ד, פירוש אבל לכסות הלכלוך [שהתיר רב יהודה לכסות בו רוק או צואה], ליכא למיגזר שמא הוא צריך לכתוש, [ד] באבן בעלמא הוא יכול לכסותו, אבל כיסוי הדם דצריך אבן דק איכא למיגזר משום גומא ומשום כתישה.

**ח: ודאי כי עביד כתישה אתי עשה ודחי ל"ת.**

הקשה הפנ"י, הא קיי"ל כל מקום שאפשר לקיים שניהם לא דחי, וא"כ ה"נ יכול לקיים העשה לכסותו אחר יו"ט. וליכא למימר דחיישינן שמא יבלע, וכמש"כ הרא"ש [סי' י"א] לענין כוי דאין שוחטין ביו"ט ולא אמרינן דישחוט ויכסוהו אחר יו"ט, דשמא יבלע בקרקע, ולשוחטו לתוך כלי א"א, דקיי"ל [חולין מא.]. אין שוחטין לתוך כלי וכו', אלא דלענ"ד דלא דמי, דודאי לענין כוי אמרי' שפיר דאין שוחטין לכתחילה מהני טעמי, אבל הכא למה ידחה ל"ת דאורייתא כיון דמדאורייתא יכול לשחוט [אולי צ"ל לתוך כלי] ולכסות בלילה, ולא אסור אלא מדרבנן לחומרא בעלמא, וה"ה לענין הך חששא דשמא יבלע בקרקע דאינו אלא חשש בעלמא, מנ"ל למידחי ל"ת בכה"ג. [עיי"ש שהביא מתוס' דיבמות ה:]: דמצוה שאפשר לקיימה למחר מיקרי אפשר לקיים שניהם. אמנם הרשב"א והרמב"ן בשבת [כד:]: כ' דמה שאפשר לקיים למחר, לא חשיב אפשר לקיים שניהם, ובקה"י יבמות [סי' ה'] האריך בביאור מחלוקתם, יעו"ש].

[עוד כ' הפנ"י, ובלא"ה יש לדקדק במש"כ הרא"ש דלשחוט לתוך כלי אי אפשר וכו', דלכא' נראה דדוקא לשחוט להדיא לתוך כלי אסור, אבל לשחוט על הקרקע ולאספו אח"כ מן הקרקע ליתנו לתוך כלי, מנ"ל דאסור. ובגליון מהרש"א ע"ד הרא"ש אלו, הביא שכן כ' הפ"ח, והשיגו השעה"מ מכח דברי הרא"ש דמבואר דליכא שום תקנה לכסות בלילה מה ששחט ביו"ט].

**ח: סוף סוף יו"ט עשה ול"ת הוא, ואין עשה דוחה ל"ת ועשה.**

כ' הרשב"א ז"ל, הקשו בתוס' מדאמרינן בפסחים [מו:]: האופה מיו"ט לחול וכו' רבה אמר אינו לוקה, אמרינן הואיל, ומקשינן עלה וכו' והתנן יש חורש תלם אחד וחייב שמונה חטאות, ואם איתא, אחרישה לא ליחייב הואיל וחזי לכסויי ביה דם צפור, ומאי קושיא, דהא לא חזי לכסויי ביה דם צפור, דהא איכא עשה ול"ת כדאמרינן הכא. ואיכא מאן דמתרץ דהתם ס"ל לתלמודא דיו"ט ל"ת גרידא אית ביה, כדהוה ס"ד הכא מעיקרא וכו', אבל קשה לומר דרבה ורב חסדא וכולהו אמוראי דהתם לא ידעי מסקנא דהכא, ולא דרשות דפ' כיצד צולין [פג:]: ודשבת [כד:]. וריב"א תירץ, דאע"ג דיו"ט עשה ול"ת, מ"מ אתי עשה ודחי ל"ת שבו לומר דלא לקי, אבל ודאי עשה שבו לא מידחי, והלכך אפי' ודאי, לא דחי כיסוי דידיה ליו"ט דאית ביה עשה ול"ת, אבל מ"מ פריך התם שפיר, דאי אמרינן הואיל אחרישה, לא לילקי, דהא חזי לכסויי דם צפור ולית ביה לאו.

[ושי' ריב"א זו הובא גם בתוס' דחולין [קמא. בד"ה לא צריכא], ושם ציין הגרע"א לדברי הר"ר יוסף איש ירושלים שבתוס' בקידושין [לד. בד"ה מעקה], ולכא' כוונתו דפליג ע"ז, דס"ל דכל היכא דאיכא עשה, גם הלאו אלים ואינו נדחה]. וע"ע בקובץ הערות [סי' ס"ט אות ח' ט'] שכ' בשם הגר"ח לבאר פלוגתא דרבנותא בספר האשכול אי לוקה אכלאים בציצית בתר דתקנו חכמים לאסור, וביאר דפליגי אי עשה דוחה ל"ת, כשבפועל אין עליו חיוב לקיים העשה, וכ' ע"ז הגרא"ו, דמדברי ריב"א מבואר דאף בכה"ג יש בכח העשה לדחות הל"ת, אמנם מדברי ר"ת הוכיח להיפך. יעו"ש.

**ח: ואזדא רבא לטעמיה וכו'.**

כ' הרש"ש, נראה דמ"מ הכא אשמועינן רבותא טפי, דצואה הוא ספק גמור אם יצטרך כדפירש"י, אבל כוי, אע"ג דספק הוא, מ"מ ודאי הוא

לו דחייב לכסות מספיקא. והנ"ל זהו פלוגתת כוי אם הוא כצואה או לאו דלקמן, ור"ל אם הכניס עפר לכסות דם כוי אם מותר לכסות בו צואה, ומאן דאוסר סבר דכוי חשיב כודאי מטעם שכתבתי. ומאי דקאמר תסתיים דברא הוא דאמר וכו', הוא משום דאמר דם צפור אסור לכסות בו צואה, דמשמע דוקא צפור דכסויה הוא מצוה ודאי, אבל אם הכניס לכו, מותר לכסות בו צואה. ולפירש"י [שם] קשה, דילמא צואה חשיבא ספק כנגד צפור, וכודאי נגד כוי.

**ח: תני רבי זירא לא כוי בלבד אמרו וכו'.**

כ' המהר"ם, נראה דהשתא לפי סברת ר"ז לא צריכנא לתירוץ דלעיל, דטעמא דאין מכסין דם הכוי אפי' באפר כירה וכדבר יהודה, משום דשמא בהמה הוא והוי טירחא שלא לצורך, ודו"ק בפירש"י דהכא. עכ"ל. ועיין מהר"ם ש"ף [ע"ד רש"י ד"ה בחול] דלהני ספרים דלא גרסי לעיל בסמוך אמרי ליה [כמבואר מדכ"ר רש"י שיש לגרוסו], הוי תירוץ בפנ"ע דמשום טירחא יתירא לא התירו מספיקא.

**ח: בתוד"ה תני. וא"ת וכי יש כח ביד חכמים לעקור דבר שהוא מה"ת וכו'.**

כ' בהגהות טל תורה [למהר"ם אריק צ"ל], הא דלא הקשו כן לעיל [ז:ז] על מילתא דרב יהודה והוא שיש לו דקר נעוץ מבעו"י, אבל אי לאו הכי אסור לכסות, וכי יש כח וכו', וי"ל דהתם הוי תרי איסורי דרבנן, מוקצה ועביד גומא, כמש"כ הרא"ש ז"ל [סי' י'], ותרי איסורי דרבנן עשו חז"ל כשל תורה כמש"כ המל"מ [פ"ד מהל' מלוה ה"ב], וברע"ב פ' בכל מערבין [מ"ג] דעל תרי שבותים גזרו ביה"ש, אבל הכא דאירי בעפר מוכן ורק משום טירחא אסור, שפיר מקשו. [ועיין בקוב"ש [אות ל'] דמה"ט תמה על תירוץ וז"ל תימא גדולה לעקור מצוה דאורייתא מפני טורח מועט כזה, וצע"ג]. ועיין"ל, דשם בדרב יהודה הרי מיירי בעבר ושחט, דלכתחלה לא ישחוט [ועי' בודאי יכלו חכמים לגזור, שהרי לא ביטלו מ"ע זוה], ועל כן אף בעבר ושחט יש להם כח לבטל מ"ע ולקונסו, כעין דאחז"ל בגיטין [לה]. א"כ מה כח ב"ד יפה, אבל הכא שחט בהיתר רק שנתערבו ולא שייך קנס, הוי קשיא להו היאך עקרו מ"ע.

ועיין ברשב"א ש"כ אהך דלעיל גזירה משום התרת חלבו וז"ל, ואע"ג דאיכא עשה דכסויה, איכא למימר דדחינן ליה בשוא"ת כי היכי דלא ליתי לידי אכילת חלבו דאית ביה כרת. א"נ מיתחזי לי דכיון דספק הוא ואפשר לכסויה נמי בערב ולא מידחי עשה שבו לגמרי, מוטב שידחה עד הערב כדי שלא יבוא לידי התרת חלבו דאפשר דאית ביה כרת.

**ט. חלת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש.**

כ' הרשב"א, מכאן היה אומר ר"ת ז"ל, שא"צ עכשיו להפריש חלה מן המוקף, שהרי אוכל והולך ואח"כ מפריש. ומרבני צרפת יש שאמרו שצריך להניח קצת מן (האחרות) [האחרונה] יותר מכדי שיעור החלה, כדי שפירש מן המוקף. ורש"י ז"ל כתב, אוכל והולך כל הפת ומשייר כדי חלה ומפריש לה באחרונה, דאלמא א"צ להניח אלא כדי אותה חלה בלבד שהוא מפריש. [ולכאור' ר"ת ס"ל כרש"י ולכך הביא ראייה דא"צ מן המוקף. אמנם הרא"ש [סי' י"ג] כ' דצריך שישיר מקצת, ואח"כ כ', ומיהו מוקף ודאי לא בעינן, מדשריא אוכל והולך ואח"כ מפריש, וביאר בקרב"נ [אות א'] דס"ל להרא"ש דכיון דאין כל העיסה ביחד בשעת הפרשת חלה, שלא מן המוקף יחשב. [דהא כשמפריש אח"כ החלה על מה שאוכל, הרי אין כאן מוקף. ל' הט"ז באו"ח סי' תנ"ז סק"ה. ועיין ש"כ בביאור דעת הטור לחלק, דהיכא דמתחילה נותן דעתו שיפריש אח"כ על הכל, דמי ממש למפריש בעת ההיא והו"ל מוקף, אבל כששכח להפריש וחולק העיסה לככרות, כשבא להפריש צריך להקפי. וכן בלש עיסה ביו"ט בפסח דאינו קורא שם עד לאחר אפיה אז הוי התחלה שלו להפריש, וצריך להיות מוקף].

ומש"כ הרשב"א דטעמא דרבני צרפת דמצריכין שישיר יותר מכדי חלה, הוא כדי שיפריש מן המוקף, בתוס' [ד"ה גלגל] וברא"ש כ' הטעם, משום דבעינן ראשית ששיירה ניכרין. ועיין ש"כ ברא"ש לעיל מינה, שהביא דה"ר חיים כ' בשם רש"י דמה שאוכל ומשייר החלה הוי בכלל

אין מגביהין תרו"מ [דס"ל כהרי"ף דהלכה כאבוה דשמואל דאסר], וכ' בקרב"נ [אות ז'] דהיינו דוקא כשמשייר שיעור חלה לחוד, אבל כשמשייר יותר, לא חשיב הגבהה. [ועיין ש"כ בסו"ד, ובאות ט', דאפי' היכא דא"צ להפריש אלא כל שהוא, דאין לאסור מטעמא דשיירה ניכרין, דהא לעולם יוכל להפריש כל שהוא ולשייר, מ"מ כיון דלא שייר אלא כשיעור שנוהגין להפריש, חשיב כמגביה חלה ביו"ט].

**ט. מי לא מודה שמואל שאם קרא עליה שם שאסורה לזרים.**

כ' בחש"ל ז"ל, עיין פירש"י. ודחוק קצת, כיון דהגבהת תרו"מ של א"י גופא אינו אלא דרבנן, היכי גזור בחלת חו"ל מפני שנראה כמותקן, דהא הוי גזירה לגזירה, [א"ה, לכאור' לא כ' רש"י טעמא דנראה כמותקן [בד"ה אוכל] אלא לענין שאר תרומה דהיינו חלת א"י, אבל בחלת חו"ל כ' [בד"ה מין] דאיתא בכלל אין מגביהין תרומות וכו', ור"ל על דרך דמשיני לעיל [ג]. כולה חדא גזירה, דכל דחיל שם תרומה ע"י מעשה זה, נכלל בהגזירה אע"פ שלא שייך בו טעם הגזירה], ואכן לפי מש"כ הרמב"ם [בפכ"ג מהל' שבת הי"ד] דהא דאסור להגביה תרו"מ בשבת ויו"ט הוא משני טעמים, דחדא מפני שזה דומה למקדיש אותן פירות שהפריש, ועוד מפני שהוא מתקן אותם בשבת, עכ"ל, ועפ"ז יש לפרש בפשיטות, דברא מתרין דנהי דאיסור מתקן ליכא בתלת חו"ל מפני שאינו טובל, מ"מ איסור מקדיש מיהו איכא, דמי לא מודה שמואל שאם קרא עליה שם שאסורה לזרים, וא"כ שייך בה אסור מקדיש כמו בחלת א"י. עכ"ל החש"ל. ולפ"ז י"ל דאדרבה, מהכא מקור ד' הרמב"ם, דטעם הראשון הוא סברת המקשה, ורובא לא פליג עליה אלא שחידש טעם השני].

[ובקוב"ש [אות ל"ב] כ' על הך תקנה שכ' תוס' [סוד"ה גלגל] למי ששכח להפריש חלה מעיו"ט, שילוש עיסה ביו"ט ויצרפם, ויפריש חלה אחת על הכל, וכ' דלכאור' היתר זה דוקא בחלת חו"ל, דאין בהפרשתה משום מתקן, דהא אוכל והולך וכו', והאיסור בהפרשתה רק משום קריאת שם דהוי כמקדיש ביו"ט, וכיון דבכה"ג בלא"ה צריך לקרות שם מפני העיסה שנילושה ביו"ט, אין בזה תוספת איסור [במה שמפריש חלה זו גם על העיסה שנילושה אתמול], אבל בא"י דאיכא איסור טבל, ובקריאת שם חלה הוי מתקן את השייריים, מה בכך שמוותר לתקן את העיסה שנילושה ביו"ט, מ"מ למה יהא מותר לתקן עמה גם את העיסה שנילושה מאתמול. יעו"ש דשו"ט בדין מרבה בשיעורים].

ובקה"י [ריש סי' ח'] פ"ג ג"כ כהחש"ל, ושאיכ"כ ראה שכן פ"י במשכנ"י או"ח סי' ק"מ. אמנם קשיא ליה [בד"ה והנה קשה לי], לרוב הפוסקים דמפריש הא דאמרינן דכיון דאוכל והולך קודם הפרשה שרי להפריש, היינו משום דאין זה מתקן כיון שגם לפני ההפרשה היה רשאי לאכול, והרי עכ"פ מתקן כזית אחרון שלא היה יכול לאוכלו בלא הפרשה, וכמש"כ תוס' וש"פ שצריך שישתייר מקצת בשעת הפרשה דבעינן ראשית ששיירה ניכרין, ואתן שירייים עם מה שהתפס לתרומה, לא היה שום אדם יכול לאוכלו בלא הפרשה, ואכתי הו"ל מתקן אותן חלקים האחרונים. ולפי מה שדן הרב השואל ז"ל במשכנ"י שם דבחלת חו"ל כיון דאוכל והולך קודם הפרשה, אין כאן דין טבל כלל, רק מצוה אגברא להפריש חלה שלא תשתכח תורת חלה, ניחא, דלפ"ז אין כאן מתקן כלל רק קעביד קיום מצוה דרבנן, אבל כבר הוכיח המשכנ"י שם דכל זמן שלא הפריש יש בו דין טבל, והא דאוכל והולך קודם הפרשה היינו דסמכינן אברירה, דאמרינן דלכשיפריש יתברר שזהו התרומה והשאר חולין למפרע, [עיי"ש]. וא"כ עכ"פ באותו המקצת האחרון שא"א לאוכלו קודם הפרשה אכתי מתקן הוא איסור טבל שבו. וי"ל דה"נ גם באותו מקצת אמרינן ברירה, דהיינו הוברר הדבר שזהו מכבר חלק הכהן והוברר שהיה מותר לכהן למפרע והשאר היו מותרין לזר למפרע, ואע"פ שבפועל היה אסור לאוכלן קודם הפרשה [היינו את המקצת האחרון], מ"מ כיון דתפסינן שאינו "מחדש" תיקון אלא "מברר", בכה"ג לא שייך מתקן. [יעו"ש עוד].

**ט. ברש"י ד"ה גלגל. שלא גזרו על תרומת עיסה, שהרי מותר לגלגלה ביו"ט ולאפותה כדי לאכול פת חמה.**

כ' המהר"ם [ז: בד"ה אמר רבה], מקשיין העולם, א"כ שחט צפור מעיו"ט נמי אמאי אין מכסין אותו ביו"ט, שהרי ג"כ מותר לכתחילה לשחוט ביו"ט ולכסות כשיש לו עפר מוכן לכו"ע, אבל אין זה קושיא כלל, דרבה אמתני קאי דקתני וב"ה אומרים לא ישחוט וכו' ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויכסה, ועלה קאמר רבה וכו' היינו דוקא כששחט בדיעבד ביו"ט, אבל אם שחט מעיו"ט, אפי' בדיעבד אין מכסין אותו הואיל ואין לו עפר מוכן, והשתא א"ש, דשחיטה אסורה לכתחילה ביו"ט כשאין לו עפר מוכן, אבל חלה אם איתא דהיא בכלל גזירת אין מגביהין תרומות וכו', לא היו מתירין לכתחילה לגלגל עיסה ולהפריש חלה ממנו ולאפות ביו"ט. וכ"ע הפנ"י דמשמע מדבריו דבעפר מוכן שרי לרבה אף בשחט מעיו"ט, אבל מסתימת ל' כל הפוסקים נראה ברור דבכל ענין אסרו בשחט מעיו"ט וכו', וכ"כ המג"א [סי' תצ"ח ס"ק ל"ט].

וביישוב ד' רש"י כ' הפנ"י, דבשלמא גלגל עיסה, כיון דהגבהת תרו"מ גזירה מיוחדת גזרו רבנן, לא ראו לכלול בגזרה זו ענין החלה, לפי שכל עיקר חלה בשעת לישה היא, ולישה הותרה ביו"ט, לכך הוציאו ענין חלה מגזירה זו, ולא ראו ג"כ לאסור בנילושה מעיו"ט, דמילתא דלא שכיחא היא ללוש בעיו"ט וליטול חלה ביו"ט וכו', וכיון שלא נכללה בגזירת האיסור, ממילא נשארה בהיתרה, משא"כ ענין הכיסוי, אינה גזירה מיוחדת לאיסור, אלא מכלל האיסור שאסרו לטלטל עפר שלא לצורך אתא, אלא אדרבה, הוציאו מן הכלל והתירו לטלטל עפר או אפר לצורך כיסוי [משום שמחת יו"ט, או משום מצות כיסוי], והיינו דוקא היכא דשחט ביו"ט, אבל אם שחט בעיו"ט לא התירו, וממילא נשארה באיסורה כמו שאר טלטול עפר שלא לצורך.

#### ו. בתוד"ה גלגל. ונראה דהלכה כרבה דהוא בתראה.

כ' מהרש"ל [בחכמת שלמה, וע"ע בדבריו ביש"ש סי' כ"ה], פי' לגבי אבוה דשמואל. ותימה דהא מקבלת הגאונים דלא קיי"ל כבתראה אלא מאביי ורבה ואילך, והרי"ף פסק כאבוה דשמואל וכו', והר"ן כ' נמי מאחר שרבה שהוא בתראה מתיר אליבא דאבוה דשמואל לאסור אף בחלת חו"ל, הכי קיי"ל. ובמצפ"א תירץ דברי תוס', וז"ל, וי"ל ע"פ מש"כ בחי' הרשב"א פ' תולין [שבת קמא. בסוד"ה אלא אמר רבא] דדוקא כדאיכא דאמר ליה התלמיד לרב [שהיה תלמיד היושב לפני רבו, בהא אין הלכה כתלמיד במקום הרב], אבל כשנחלקו [הרב והתלמיד] כשני חולקין. דעלמא, לא. [ר"ל לא נפסוק כהרב] כמו שהקשה שם הרמב"ן איך פסק בעמ"מ כר"פ נגד רבא שהוא רבו], דבדרי בתראי כבתראי קיי"ל. עכת"ד הרשב"א. ולכא' כוונת המצפ"א, דלפ"ז האי כללא דהגאונים דקודם אביי ורבה אין הלכה כבתראה, היינו דוקא בתלמיד ורב, דהלכה כדברי קמאי כהרב ולא כהתלמיד, אבל כשנחלקו שני חולקין דעלמא שאינן תלמיד ורב, כבתראה קיי"ל אף קודם אביי ורבה].

#### ט. א"ר חנון בר אמי מחלוקת ברה"ר וכו', איכא דאמרי וכו' מחלוקת ברה"י וכו'.

הרי"ף לא הביא מכל זה כלום, לפי שהוא פסק בפ' חבית [שבת קמו:]: הא דארי אמר רב, הלכך על כרחך אמרי ב"ה אפי' ברה"ר שרי, דאי הוו אסרי ברה"ר, ברה"י נמי הוו אסרי, אלא ודאי בכל ענין שרו. עכ"ל הר"ן. אמנם הרא"ש [סי' י"ד] כ' דפסקו הגאונים ז"ל דבדרבנן עבדין לקולא, ולכך לא הביא רב אלפס אלא המשנה כצורתה, משום דס"ל דב"ה מתירין בכל מקום. וכ' הקרב"נ [אות כ'] דהרא"ש נאיד מטעמא דהר"ן, משום דאיכא למימר דא"ע דקיי"ל כרב, מ"מ ב"ה לא שרי אלא ברה"י, דכיון דאיסור קל הוא, משום שמחת יו"ט התירו, וכמש"כ הרמב"ם [בפ"ה מהל' יו"ט ה"ה], ומה שהשיג עליו הראב"ד דאי כדבריו, אמאי משני תלמודא תנאי היא ולא משני משום שמחת יו"ט, לק"מ, די"ל דהש"ס רוצה להתיר ברה"י אפי' בשבת.

עוד הביא הר"ן דרב נסים גאון כ' דליתא לדרב, דאמרי' במו"ק [ת:]: דעושיין ארון עם המת בחצר במועד, אלמא דוקא בחצר אבל ברה"ר אסור, והיינו דלא כרב, ובכתובות [ס.]. נמי אמרינן צנור שעלו בו קשקשים ממעכן ברגלו בצניעא ואינו חושש וכו'. וחלקו ואמרו [עיי' ברשב"א] דכשחושדין אותו בדבר שאילו עשאו עבד איסורא בהכי

[כהנך דסוגיין שחושדין אותו בהטחת גגו ובכיבוס], אמרינן אפי' בחדרי חדרים אסור וכו', אבל היכא שחושדין אותו שסוברין שהוא עושה איסור, ואינו עושה אותו [דמה שהוא עושה, העולם סוברים שהוא אסור ואינו אלא מותר גמור, ל' הרשב"א], בכה"ג בצניעא שרי וכו'.

ומסיק הר"ן, ואיני אומר כן, אלא הנהו לא שייכי בדרב כלל, דרב ה"ק, דכל דבר שהוא מותר גמור וחכמים אסרוהו מפני מראית העין בלבד, אין לחלק בו בין רה"ר לרה"י, שאם אתה מתיר לו ברה"י, אף הוא יעשה כן ברה"ר, כיון שהדבר מותר, ויאמר אין כאן רואים, וכן נמי יש להם לחכמים לחוש שמא יראהו אדם ברה"י ולאסור לגמרי, אבל ההיא דארוך וצינור ודכוותיהו, לא שייכי בדרב כלל, דאדרבא, מצד עצמם אסורין הן, ומפני הצורך והדוחק התירום, דארוך מלאכה גמורה היא, וצינור נמי אמרי' [שם] דמתקן כלאחר יד הוא, אלא דבמקום פסידא לא גזור רבנן, הלכך כיון דאסירי לא רצו חכמים להתירין אלא בצניעא, וליכא למימר נמי שלא יתירום כלל, דאי אפשר בלאו הכי, וליכא למיחש נמי שמתוך הצניעא יבא לידי פרהסיא, שכיון שהדבר אסור בעצמו, ישמע לך, משא"כ בדבר שמותר בעצמו וכו'.

#### ט. ברש"י ד"ה שובכו מוכיח עליו. שובכו של סולם מוכיח שהוא ניכר שהוא של שובך.

פשטות דבריו דניכר בצורתו [וכמש"כ במתני' סולם המיוחד לכך וניכר שהוא של שובך], וכן פי' המאירי דב"ש אוסרין אפי' היה סולם זה סולם של שובך ואינו עשוי כסולם של עליה וכו', וב"ה מתירין וכו' שצורת הסולם מוכיח שלא להטחת גג הוא מוליכה. אמנם בחכמת מנוח כ' לבאר ד' רש"י וז"ל, רש"י פ' שני דברים, א', השובך מוכיח, שרואים שנשארו משובך לשובך, ב' שהוא ניכר וכו' ר"ל שהסולם קטן ולא גדול כשל עליה, ודייק, דאי לא' לחוד מכוין, היה לו לומר שובך מוכיח, ולמה לו לומר שובכו בוא"ו, אלא על כרחך לפי' שני מכוין, שהשובך והסולם מיוחדים זה לזה, דהיינו שניכר שהסולם קטן ולא שייך אלא לשובך, ולהא לחוד לא אתא, דא"כ היה לו לומר סולם של שובך מוכיח, או הסולם מוכיח, אלא על כרחך נקט שובכו, להורות נמי כפי' ראשון שהשובך נמי מוכיח, ואיכא תרתי הוכחות הסולם והשובך, וסבר דבחד לחוד לא סגי, ודו"ק. ואי לא פירש"י הייתי מפרש, שובכו של אדם מוכיח שהסולם שהוא נושא אינו אלא לצורך השובך, שכיון שידע שיש לו שובך ע"כ צריך סולם, ולזה אינם אומרים להטיח גגו אליו להשובך. עכ"ל.

#### ט: מתני' דלא כי האי תנא דתניא וכו' וב"ה אומרים אף מחזירין.

כ' השפ"א, צ"ע לתנא דידן אי אפי' חזרה מותר לב"ה, והפוסקים סתמו ג"כ דין זה. [די"ל דכיון דשובכו מוכיח עליו, מותר אף להחזיר. אכן המאירי פי' טעמא דמ"ד דמתיר להחזיר, כעין הא דלקמן [יא:]: דהתירו סופה משום תחלתה, ואנן לא קיי"ל הכי. עיי"ש].

וז"ל שיטת ריב"ב [בגמ' ד"ה בסולם]. נראה ממשנתנו דבלהוליק קמיפלגי, אבל בלהחזיר דברי הכל אסור, ועוד, דאמרינן בגמ' מתני' דלא כי האי תנא דתניא ארשב"א וכו', מכלל דמתני' סבר דלהוליק קא מיפלגי אבל להחזיר דברי הכל אסור, והרב ז"ל הביא משנתנו שתומה ולא פירש דין להחזיר בסולם של שובך, ומשמע דס"ל דבמתני' בין בהולכה בין בחזרה קא מיפלגי, והאי דנקט הולכה, להודיעך כוחן דבית שמאי, אלא דקשיא לי לאשמועינן פלוגתייהו בחזרה להודיעך כוחן דב"ה, דהוא כח דהתירא ואלביא דהלכתא. [ועיי' במהרש"א [ע"ד רש"י ד"ה סולם], דמשמע דבחזרה אסר תנא דמתני', וכן סתם המהר"ם דתנא דמתני' ס"ל דלא פליגי בחזרה כלל].

#### ט: אבל בסולם של עליה דברי הכל אסור.

ברא"ש [סי' י"ד] צ"ד בתוך דבריו, דלהאי לישנא לעיל דפליגי ברה"ר וברה"י לכו"ע מותר, ה"ה דסולם של עליה מותר ברה"י, דכיון דב"ש אסרי בשל שובך ברה"ר ושרו ברה"י, ה"ה נמי בשל עליה לכו"ע [דאי אסרי ב"ה, הו"ל לתנא למיתני עוד בבא, שבסולם של עליה נמי פליגי ב"ש וב"ה, ועוד דא"כ הו"ל מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה, קרב"נ אות ע'].  
ב"ש וב"ה, ועוד דא"כ הו"ל מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה, קרב"נ אות ע'.

**ט: עד כאן לא קאמרי ב"ש וכו', ואי נמי עד כאן לא קאמרי ב"ה וכו'.**

כ' הרשב"א, האי לישנא דאמרינן הכא א"נ וכו', אינו כשאר אי נמי דאיכא בתלמודא דפירושו כמו אבעית אימא, דהכא הא איצטריך לשינויי נמי אליבא דב"ה, ופירושו "וכן", כלומר וכן לב"ה איכא למימר דהתם משום דשובכו מוכיח עליו.

**ט: בתוד"ה מאי. ותימה דאמר בעירובין פ' חלון [עז:]: מטלטלין את הסולם וכו'.**

וז"ל הרשב"א, יש מקשים מהא דאמרי' בעירובין סולם המצרי אינו ממעט בחלון, דהו"ל דבר שניטל בשבת, וכל דבר שניטל בשבת אינו ממעט בחלון, ואקשינן א"ה אפי' סולם הצורי, התם כבידו קובעתו, ומתוך שהוא כבד אין אדם נוטלו משם, ולא משום איסור שבת, וכן פירש"י ז"ל וכו', אלמא משמע מהתם דכולן ניטלין בשבת. ותיריך ר"ת, דהכא מיירי בסולמות שאנו רגילין לעשות לעליה שאין דרך לטלטלם, והם היו רגילין להטיח בהם גגות, אבל בעירובין מיירי בסולמות שלנו שאדם רגיל לעשות לטלטלן בכל עת, ואין רגילות להטיח בהם גגות הילכך מותר וכו'. אבל ר"ח ז"ל פירש שם כבידו קובעתו, דמשום שהוא כבד אדם קובע לו מקום ואינו ניטל בשבת, וכיון שאינו ניטל ממעט, וז"ל, סולם המצרי שאין לו וכו' אינו ממעט, מפני שהוא קל וניטל בשבת, אבל סולם הצורי שהוא כבד ואינו ניטל בשבת ממקום למקום ממעט, ע"כ, וכן מצאתי שם להראב"ד ז"ל שפירש כן בפירוש דמפני כובדו קובע לו מקום ולפיכך אינו ניטל בשבת. [ולכאוי כוונת הרשב"א, דלהאי פירושה לא קשיא מעירובין, ופשיטא ליה דמסולם הצורי דשרינן התם, לא קשיא אדאכא, דבצורי לכו"ע אין שייך להטיח גגון].

**ט: בתוד"ה אלמא. וא"ת אמאי לא פריך מביצה שנולדה, ופי' הקונטרס וכו'.**

והרשב"א הוסיף לתרץ, דמהא דסמיך לה ניחא ליה טפי וכו'. עוד נ"ל, דמההוא דביצה לא מצי לאקשוויי מהא לב"ה, דאיכא למימר דטעמייהו משום הכנה דרבה דהיא דאורייתא, וכיון דלא מצי לאקשוויי מינה לב"ה, ניח"ל טפי לאקשוויי מכל הנך דמתני' דקשיא לכולהו. והצל"ח כ', ולענ"ד אפ"ל דידיע דגם ביצה שנולדה בשבת ב"ש מתירין, ובשבת לא שייך שמחה, דעונג כתיב בשבת, וביו"ט הוא דכתיב שמחה, [ועיין בחת"ס דמשום שמחת יו"ט שהיא דאורייתא תירו, אבל משום עונג שבת שהוא מדברי קבלה לא התירין], וא"כ ודאי אין הטעם משום שמחת יו"ט. [ואע"ג דאכתי מב"ה תיקשי, דאסרו ביצה אף ביו"ט ולא חיישי לשמחת יו"ט, והכא שרו משום שמחת יו"ט, צ"ל כמש"כ הרשב"א לפי תירוץ, דבעי לאקשוויי מהיכא דקשיא לכולהו. ועכ"פ נפק"מ בסברתו, דהיכא דשרינן משום שמחת יו"ט, כגון חזרת תריסין דשרו ב"ה, בשבת לא שרינן. ויל"ע אי שרינן בשבת שבתוך הרגל].

**ט: בתוד"ה אלמא. ופי' הקונטרס דגבי ביצה לא שייך שמחה, שאין בה שמחת יו"ט כ"כ.**

כ' החת"ס, מלשונם משמע דאינו חשוב וגם זוטר הוא, ודוחק. ולולי דבריהם הייתי אומר משום דרוב ביצים משנולדו כבר קודם יו"ט, [דמשו"ה גוי שמביא ביצים ביו"ט ראשון, מותר ליקח ממנו, משום דרוב ביצים אינם בני יומן, עיין ר"ן לעיל ז.], א"כ אפי' אנו אוסרין אותם שנולדו ביו"ט, מ"מ ימצא הרבה ביצים משל ערב יו"ט וכו', [א"ה, עיין סנהדרין [סד.]. בעו ביעתא בת יומא לחולה ולא אשכחו, וכן הגיה הב"ח ביומא סט:], ולעולם בביצה נמי שייך שמחת יו"ט. ונפק"מ אם אין האיסור מטעם שנולדה היום, אלא שיש איסור אחר שמקילין משום שמחת יו"ט, יש להקל גם בביצה.

**י. ברש"י ד"ה אבל. ואשתכח דטלטלה בכדי, דכיון דמימליך, בטלה לה הזמנה למפרע.**

כ' בהגהות טל תורה [למהר"ם אריק ז"ל], צל"ע, דמריש לשונו טלטלה בכדי נראה דאינו מוקצה, רק טלטול שלא לצורך, וכ"ה ל' רש"י לקמן גזרינן דהוי טלטול שלא לצורך, וסיום דבריו דבטלה לה הזמנה למפרע,

א"כ הוי טלטול מוקצה גמור, וגם עיקר הדבר דבטלה הזמנה למפרע הוא חידוש, דע"י דמימליך בטלה הזמנה למפרע. וצ"ע.

**י. המת בבית ולו פתחים הרבה כולם טמאים.**

יעו' פירש"י, וכ' הגרע"א בפשוטו משמע כיון דמספקינן באיזה פתח יוציאנו, כל פתח ופתח הוא בספק טומאה דשמא סוף הטומאה לצאת דרך שם, ולזה קשה כיון שסו"ס לא נטמאו אלא כלים שבפתח אחד, א"כ יבטלו כלים אלו בכלים שתחת הפתחים אחרים [דרך משל שיש כאן ג' פתחים, ואין סופו לצאת רק בפתח אחד, א"כ יבטלו כלים שבפתח אחד בשני פתחים אחרים, א"ה, משמע דאזלינן לענין ביטול בתר רוב פתחים ולא בתר רוב כלים, [דהא משכח"ל דבפתח אחד הכלים מרובים מכלים האחרים שבשני הפתחים], אע"פ שהביטול בכלים ולא בפתחים], וכמש"כ הכו"פ הסברא לענין קליפה היכא דאין ידוע באיזה צד נגע [האיסור], דבטל חד קליפה בחברתה, לשונו במק"א]. ואף דהוי דברים החשובים דלא בטלי, מ"מ לפמש"כ האו"ה דכל הדברים החשובים דלא בטלי מ"מ אם נולד האיסור רק בתערובת בטלי, וה"נ אם מת המת בשעה שהיו הכלים כולם תחת הפתחים, א"כ נולד האיסור בתערובת וליבטלי וכו'. זולת שנאמר ביסוד הענין, דכיון שאין ידוע באיזה פתח יוציאנו, הוי כאילו סוף טומאה לצאת בכלם, וכאילו כולם פתוחים, וכולם טמאים בודאי, וכדמוכח לשון הר"ש והרא"ש באהלות, ועצ"ע. [וז"ל פיר"ח, כולן טמאין, שאין לך פתח שאינו עשוי לבא ולצאת, וקיי"ל שכל פתח העומד להפתח, כפתוח דמי ואינו חוצץ בפני הטומאה אלא דבר הסותם לגמרי, עכ"ל].

**י. הא איתמר עלה לטהר את הפתחים מכאן ולהבא וכו'.**

ופירש"י דב"ש סברי דמשירדה תורת טומאה לפתחים, שוב אינה עולה אלא ע"י מעשה. ובקוב"ש [אות ל"ד] האריך בביאור מחלוקתם, ותורף דבריו, דב"ש סברי דבשעה שהיה בו סוף טומאה לצאת, חל על הפתח דין זה לעולם עד שיתבטל ע"י מעשה, [דלא מיקרי "מעשה" לענין דלא אתי דיבור ומפיק מידי מעשה, אלא היכא שהדין חל מתחילה לעולם, כמו בקידושי אשה שבשעת קידושיה נאסרה לעולם, אבל לא תלוי באיזה אופן נעשה. יעו"ש], וב"ה סברי שטומאתו היא מפני שבכל שעה הוא עומד להיות סוף טומאה לצאת גם עכשיו בשעה זו, ולא מפני שנעשה מתחילתו לזה, אלא דין הטומאה מתחדש עליו תמיד, מפני שגם עכשיו סוף הטומאה לצאת בו, ומשו"ה אם חישב להוציא בפתח אחר, שוב אין טומאה מתחדש עליו, וממילא טהור.

**י. דילמא מטלטל ושביק מטלטל ושביק.**

כ' בתור"פ, וא"ת אמאי אינו מכין כל השובר, ולטלטל מאי דבעי, וי"ל שכל דבר העומד לגדל כולו לא הוי הכנה עד שיאמר זה זה אני נוטל. וז"ל הרשב"א, דילמא וכו', והלכך לא סגי דאמר מזה אני נוטל, עד שיגמור בדעתו איזהו זה אני נוטל. ומסתברא (דב"ש) [דכ"ש] במכין את כולן ואומר כולן יהיו מוכנים לי למה שאני צריך מהם, שפיר דמי, דהו"ל כאוויזין ותרנגולין. אבל בתוס' אמרו שאם זימן כל יוני השובר לזוג אחד שהוא צריך, אין הכנה זו חשובה הכנה, ולא יטול אפי' אחד מהן, ומ"מ אם זימן את כולם, אם יצטרך את כולם יקח, ואם יצטרך לזוג אחד מהם לבד יקח, הרשות בידו.

**י. ברש"י ד"ה אף משימות. וקס"ד דברירה פליגי, ובכלים שהיו בהם בין מיתה למחשבה וכו', ולמאי דס"ד השתא, ס"ל דבנפתח אחד מהם נמי הווי פליגי וכו'.**

ובתוס' ר"ד כ' ז"ל, וברישא לא פליגי ב"ש, שהפתיחה ודאי מצלת אפי' לאחר משימות המת, ולא פליגי אלא במחשבה וכו', דלא פליגי ב"ש וב"ה בברירה כדפריש המורה, דמוזים ב"ש בפתחה דמטהרת למפרע, ובמחשבה דפליגי, לאו משום דלית להו ברירה, אלא משום דלא חשיבא מחשבה להציל ואפי' מכאן ולהבא, ולב"ה חשיבא כפתחה ומצלת אפי' למפרע וכו'. יעו"ש שהאריך.

[ועיין במהר"ם ש"ף שהקשה להך ס"ד אמאי קתני כלל נפתח בברייתא, לאשמעינן רבותא בחישוב דהכל מודים דטהור בכלים הבאים מכאן ולהבא. וכ' ע"ז הרש"ש, דלפי מש"כ בעירובין [סח].] בשם התוספתא דבנפתח אינו מציל אלא פתח ולא חלון, ומחשבה מועלת אפי' בחלון, לק"מ].

**י. בתוד"ה ב"ש. אבל תימה לב"ה דאית להו ברירה, היכי משכחת כשהמת בבית וכו' דכולן טמאין וכו'.**

הקשה הפנ"י, הא משכח"ל לה שפיר לענין שאין הכהן רשאי ליכנס דרך שום אחד מהפתחים עד שיפתח אחד מהם, או עד שיחשוב להוציא דרך אחד מהם לדעת ב"ה, וכן אין להשתמש בכלים שנמצאו שם עד לאחר שיפתח אחד מהם או שיחשוב. וצ"ע. [ואף לפי מה שפירש רש"י [בד"ה כולם] דהך טומאה מדרבנן, [וכבר הקשו דסותר לדברי עצמו שכ' לקמן [לח: בד"ה בדאורייתא] דהללמ"ס הוא], לא נימא דכל זמן שלא מתברר, ספיקא דרבנן הוא ולקולא, דודאי כיון שסופו להתברר, לא אזלינן לקולא, ועדיף מהיכא שאפשר לברר דלא אמרינן ספיקא דרבנן לקולא, וגם דהכא איקבע איסורא].

כ' הרש"ש, י"ל דה"נ לא אמרינן ברירה אלא כשחשב גדול הבית אמרינן דגם מעיקרא היה דעתו לכך, משא"כ בנפתח מאליו או אחרים הוציאוהו שלא מדעתו, ד"ל דלעולם היה דעתו להוציאו באחד משאר פתחים. ועדיין צע"ג בזה, כי דין ברירה עמוק מאד וכו'. עיי"ש.

**י: לימא מסייע ליה לר' חנינא, דא"ר חנינא רוב וקרוב הלך אחר הרוב.**

הקשה מהר"ם ש"ף [לקמן יא.], דלכא"ו י"ל לעולם רוב וקרוב שוין, ואזלינן לעולם אחר צד האיסור [בדאורייתא, והכא משום דספק מוכן להחמיר]. וכן הקשה הפנ"י, ומסיק, דלא שייך כלל לומר דרובא וקורבה כי הדדי נינהו, דהא מסברא רובא עדיף, דבכל התורה אזלינן בתר רובא, ולענין קורבה לא מצינו אלא בעגלה ערופה, אלא על כרחך עיקר מימרא דר' חנינא דלא תימא על כרחך קורבה עדיף מדאורייתא מדכתיב בעגלה ערופה והיה העיר הקרובה וגו' אע"ג דאיכא אחרינא דנפישא מינה, כדמקשה הש"ס פ' לא יחפור [כג.], ואיצטריך ר"ח לאשמעינן דלא, וקרא איירי בדליכא, וא"כ מקשה הכא שפיר דאכתי מאי קמ"ל ר"ח, מתני' היא. עכ"ל. [וע"ע בשפ"א].

וז"ל הגרע"א, מסוגיין הבאתי ראיה ברורה להנך פוסקים דאזלינן בתר רובא גם בדבר שיל"מ, [דאמרינן] לימא מסייע ליה לדר' חנינא רוב וקרוב וכו', ועיין מהר"ם ש"ף דדילמא כי הדדי נינהו ואסור מספק כיון דהוי דשיל"מ, ותירץ דבלא ר"ח קרוב עדיף כמש"כ תוס' בב"ב [כג: בד"ה רוב], [א"ה, לפנינו במהר"ם ש"ף לא מצאתי, ואולי כוונתו לתי' הפנ"י, וצ"ת]. ואם נאמר דבאמת לא מהני רוב לענין דשיל"מ, א"כ מכ"ש דקרוב לא מהני, א"כ מאי סייעתא הוא לדר"ח, דילמא קרוב עדיף מרוב, אלא דלא סמכי' עלה מטעם יש לו מתירין, אלא על כרחך דרוב מהני לענין יש לו מתירין.

**י: מה נפשך, אי אחריני נינהו הא אחריני נינהו, ואי לא אחריני נינהו וכו'.**

פירש הרשב"א, דתליא בפלוגתא דרבי ורבנן דהניח מנה ומצא מאתים, דאי כרבנן דאמרי הני אחריני נינהו, הני נמי אחריני נינהו ודאי, [ואי כרבי דאמר] התם לא אחריני נינהו אלא מנה מונח ומנה מוטל, הא איכא חד דמערב בהו. והר"ן כ' בפירושו דהך בבא ז"ל, שנים ומצא שלשה וכו', דעל כרחך איכא חד מעלמא שאינו מוכן דמיערב בהו, [והשמיט כל צד הראשון דהאי ממ"נ, דדילמא אזול כולהו לעלמא והני אחריני נינהו]. וכ' המג"א [סי' תצ"ז ס"ק י"ד] דצ"ל דס"ל להר"ן, דלמסקנא דאמרינן שאני גזולות הואיל ועשוין לדדות ע"כ לא חיישינן שהלכו כולם, אלא אמרינן אחד בא לכאן, ודוקא במעות חיישינן להכי [לרבנן], שאם הניח מנה ומצא מאתים, אמרינן אחרים הם, דאין דרך להניח מעות אצל מעות חברו, [לאו דוקא, אלא אצל מעות מעשר שני. מחה"ש], אבל ביונים אמרינן מעלמא בא אחד לכאן. [יעו"ש הנפק"מ].

ובקרב"נ [סי' ט"ו, אות ש'] הקשה ע"ד המג"א, דהרא"ש כ' להדיא דגם במדדין תלינן דאזלי לעלמא וכו'. וכ' ע"ז השפ"א, לא ידעתי כוונתו, דאטו המג"א כ' דלא שייך לומר במדדין דאזלי לעלמא היכא דאיכא ריעותא, כמו היכא שהוחלפו שחורים ולבנים, [דבהכי איירי הרא"ש], רק הכא במצא שלשה דליכא ריעותא על השנים, מהיכא תיתי נימא דאזלי לעלמא, ולא דמי להניח מנה ומצא מאתים דאמרינן אחריני נינהו משום דאין דרך בנ"א לערב, משא"כ הכא דעשוין לדדות.

**י: בתוד"ה איכא, א"נ הו"ל דבר שיל"מ לאחר יו"ט, וכל דשיל"מ אפי' באלף לא בטיל.**

וכ"כ תור"פ והרשב"א והר"ן. והצל"ח העיר ע"ז דלשיטת הפוסקים דחמץ בפסח לא חשיב דשיל"מ, כיון שחוזר ונאסר לשנה הבאה, א"כ הך חד דמערב דהוי מוקצה לא הוי דשיל"מ, שהרי יאסר שוב לשבת הבאה, וכ"כ בגליון מהרש"א ביו"ד סי' ק"ב.

ובקה"י [סי' ט'] הביא דברייהם, וכ' דיש לחלק, דגבי חמץ בפסח, המציאות שהוא חמץ אוסרתו לפסח זה, ואותה מציאות עצמה זו היא סיבה לאיסורו בפסח לשנה האחרת, ובפרט לשיטת רוב הפוסקים ז"ל דחמץ נקרא איסורא בלע [וכלי שנשתמש בה ע"י האור טעון ליבון] וכו', והיינו דגם עכשיו קודם הפסח כבר נאסר לימי הפסח, ומה"ט בימי פסח זה כבר נאסר לימי הפסח של השנים הבאים, וי"ל דמה"ט אין זה נקרא דשיל"מ לקצת פוסקים כיון שלעולם נקרא איסורא לגבי ימי הפסח שיבואו, אבל עוף שלא הוכן ליו"ט זה, הרי הסיבה שהוא נאסר, הוא לפי שלא הוכן להיום הזה, ואותה סיבה לא תאסרהו כלל ליו"ט הבא, אא"כ לא יהיה מוכן ליו"ט הבא ליומו, וכן בשבתות הבאים לא יאסר עוף זה כלל משום שעכשיו ליו"ט זה לא היה מוכן, אלא משום שאז בשבת שיבוא לא יהיה מוכן מחמת איסור שאסור לשוחטו בשבת, אבל הסיבה שאסרתו ליו"ט זה [דהיינו מה שלהיום לא הוכן] אינו אוסרו כלל לשבת ויו"ט הבאים, וי"ל דכה"ג שפיר נקרא דשיל"מ, כיון דלשבתות ויו"ט הבאים יהא התחדשות איסור מסיבות חדשות.

**י: בתוד"ה הכל. ותימה דהא לא אמרינן שאני אומר להקל אלא כשהוא מדרבנן וכו'.**

והרשב"א כ', וי"ל במעשר שני דרבנן, וא"נ אפי' בשל תורה, דכודאי נשתנו משווי להו רבנן, והילכך אזלינן בהו בתר רובא דעלמא, ורובא חולין נינהו.

**יא. אילימא במפורחין וכו'.**

כ' המהרש"א ז"ל, לשון הר"ן אבל במפורחין אפי' פריחה מועטת [כל היכא דאיכא לימחש דילמא אתו מעלמא אסורין], דבמפורחין ממש, א"נ דהנך נינהו, אסורין משום צידה כדאיתא פ' אין צדין [לקמן כד.]. וכ"ה בת"י. עכ"ל המהרש"א. וכ"כ הרשב"א במתני', דמייירי במדדין או בפורחין פריחה מועטת דמטי להו בחד שיחיא, דלית בהו משם צידה, דבמפורחין, אפי' מצא אותן שזימן ממש אסורין משום צידה. וכ' המהר"ם ש"ף דא"צ לזה, דאיירי בנטל ממני שלקחו כבר שאינם מחוסרין צידה, רק משום איסור הכנה נגעו בה. ובביאור [אות ה'] כ' ע"ז, דיש לפקפק, דאכתי היאך אפשר להזמין יונים מחוסרין צידה [בשעת הזימון].

והפנ"י דקדק מלשון רש"י [שכ' דמפורחין היינו גדולים ופורחים למרחוק] דפליג על הראשונים הנ"ל, וכ' דאין להקשות מסוגיא דלקמן, דרש"י לשיטתו שמפרש שם דהצד יוני שובך חייב היינו ביוני הבר דוקא, אבל יוני שובך שלו [כהני דהכא] הרי הם כנצודין ועומדין.

**יא. ב"ש אומרים אין נוטלין את העלי לקצב עליו בשר, וב"ה מתירין.**

רש"י [כאן, ולעיל י.]. פי' דס"ל לב"ש דכלי שמלאכתו לאיסור אסור לטלטלו אפי' לצורך גופו, שצריך לגוף הכלי למלאכה המותרת, ולב"ה שרי לצורך גופו. והר"ן כ' ז"ל, וקסברי ב"ש דאע"ג דכלי שמלל"א

לצורך גופו מותר, בהא אסור משום דדמי לעובדין דחול, וב"ה לא חיישי להכי.

וז"ל הלבוש [סי' תצ"ט ס"ה] עלי, שהוא דף וכו' וכלי הוא אלא שמלאכתו לאיסור לכתוש בו הריפות, מותר לטלטלו לקצב עליו בשר לצורך יו"ט, ומשום שמחת יו"ט התירו. וכ"ע"ז בהגהות מהר"א אזולאי, לא דק, דלא שייך האי טעמא אלא למ"ד דעלי דמי לסיכי זיירי ומזורי, דאסירי אפי' לצורך גופן ולצורך מקומן, אבל למאי דפסק המחבר דעלי דמי לכל הכלים שמל"א דשרו לצורך גופן ומקומן, לא איצטריך האי טעמא. אמנם באליהו זוטא. כ"ז ו"ל, מותר לטלטלו וכו', אף אם הוא מוקצה מחמת חסרון כיס [תוס' דף יא. בד"ה אין נוטלין], ונראה דמשו"ה הוצרך הלבוש לסיים הטעם משום שמחת יו"ט, לאשמועינן עוד דין זה. והנחלת צבי השיג לחנם. [ונראה מדבריו דהתוס' לא פליגי בדינא ע"ד רש"י, אלא דמוקמי לה בגוונא דקפיד עליה, וכ"ה פשוט לשונם שכי' דבפ' כל הכלים מוקמינן ליה במוקצה שיש בו חסרון כיס וכו' כגון סיכי זיירי ומזורי. אמנם לשון הרא"ש [סי' ט"ו]. דבפ' כל הכלים מדמינן ליה לסיכי זיירי ומזורי, וסן העתיק מהר"א אזולאי, ולפ"ז שפיר השיג.]

**יא. והתניא ב"ש אומרים אין מוליכין וכו' וב"ה אומרים מוליכין זה אצל זה.**

רש"י פירש אם היו רחוקים זה מזה, ומשום טירחא. אבל הרשב"א כ', מסתברא לי דדוקא מרה"ר לרה"י, הא ברה"י מוליכין, דאי לא אלא כשרחוקים זמ"ז קאמר וברה"י, היה להם לפרש בכמה יהיו רחוקים, ובלא ריחוק כלל אי אפשר, דא"כ היאך שוחטין לב"ש, וכי אין שוחטין אלא בסכין תלוי בצואר בהמה או תחוב בצמרה, וכן תבלין בתוך מדוכה. ורש"י ז"ל לא פירש כן. עכ"ל.

וכ' הר"ן, פירוש, ואפי' דרך רה"ר, ואע"ג דאפשר דעביד לה מאתמול, אפ"ה שרי, משום דהוצאה באוכל נפש, כתיקון אוכל נפש עצמו היא ולא כמכשירין, ותיקון אוכל נפש עצמו [שרי] אפי' אפשר לעשותו מערב יו"ט, דלא מפליגין בין אפשר ללא אפשר אלא במכשירין, וכמו שנכתוב לפנינו בס"ד. [והלבוש] [בסי' תצ"ח ס"ב] הביא דבריו והוסיף וז"ל, שאי אפשר ליזהר ולהביא כל מה שצריכין מאתמול. וז"ל המאירי לקמן [יב.], שמה תאמר היאך לא נאסרה הוצאה זו מצד שהיה אפשר לו מבערב, יראה לי מפני שאי אפשר להעלות על לב כל הדברים שאדם צריך בהוצאתם. וגדולי המחברים כ' הטעם, כדי להרבות בשמחת יו"ט, ולא יהיה כמי שידיו אסורות.

וכ' ע"ז ביש"ש [סי' ל'], ולפ"ז למאי דנכתוב לקמן בשם ר"י דאפי' באוכל נפש עצמו דלא מפיג טעמו ואפשר לעשותו מעיו"ט, אסור לעשותו ביו"ט, א"כ ה"נ דאסור. ומסיק דמילתא דפשיטא דשרי מטעם אחר, מאחר שהוא צורך היום, אפי' אפשר לעשותו מעיו"ט, דאמרין מתוך שהותרה הוצאה לצורך, כמו שמתירין ב"ה להוציא ס"ת ולולב [יב.]. אפי' באפשר להוציאה מעיו"ט. ועיקר טעמא, משום דהוצאה מלאכה גרועה היא, וא"כ אם היא צורך היום, אפי' בלא אוכל נפש שרי בכל ענין, וכ"ש לענין אוכל נפש.

**יא. בשלמא בהמה אתי לאימלוכי וכו'.**

הקשה בקוב"ש [אות מ"א] מה בכך דמימליך, מ"מ בשעה שהוציא היה בדעתו לשחוט, ואטו המבשל כדי לאכול ביו"ט ואח"כ לא יאכל, יעבור למפרע על בישולו, ואפי' מבשל מיו"ט לחול פטור לרבה, משום הואיל ומיקלעו ליה אורחין, ואפי' לא באו אח"כ, וכ"ש אם בישל לצורך אורחין ואח"כ לא באו, דודאי פטור אפי' לרב חסדא דלית ליה טעמא דהואיל, וצ"ע. [א"ה, לכאן משום טירחא בכדי הוא דאסרי, וכדפירש"י לעיל מינה [סוד"ה מהו דתימא] לענין תברא גרמי].

**יא. ושויין שמולחין עליו בשר לצלי.**

כ' הרשב"א, פירוש, דמעבד כלאחר יד הוא, ואין בו איסור אלא מדבריהם, ומשום תחילתן התירו סופן, ודוקא לצלי, אבל לקדירה לא, דאע"ג דאף הוא כלאחר יד הוא, כיון דאפשר ליה בפורתא דהיינו לצלי,

[לא] מימנע ושחיט, הלכך לא שרי ליה טפי, דכל דאפשר לאוקמה גזירות הללו ביו"ט [כמו] בשבת, מוקמינן.

עוד כ' הרשב"א, לקמן [בד"ה משום ר' יהושע], ואני מסתפק אם התירו לו למלוח על גביו [דהלב] לצלי כדרך שהתירו בעור, שיש לי לדון בדבר דכיון שאמרו בעור ולא אמרו בחלבים ש"מ דאין היתר מליחה בחלבים כלל, וכדאמרין נמי בסמוך, מ"ט שרו ליה רבנן למישטחניהו כי היכי דלא ליסרת, מה לי למישטחניהו מה לי למלחניהו, דאלמא מליחה בחלבים אסורה, ואפשר דטעמא דמילתא דבפורתא סגי ליה, ואפי' לצלי הו"ל מעבד גמור. ויש לדון להקל דאדרבה, מדאקשינן לקמן גבי אין מהפכין ומאי שנא מעור לפני הדורסן, ופרקינן התם לא מוכחא ומילתא, כלומר משום דחזו למיזגא עליהו, הכא אתי למימור מ"ט שרו ליה רבנן, אלמא כל היכא דלא מוכחא שרינן בחלבים כדשרינן בעור, ובמליחת בשר לצלי על העור ועל החלבים לא מוכחא מילתא, דמימור אמרי לא משום חלבים הוא דמלח הכא, אלא אתרמוי איתרמי ליה דמלח לה לבישרא הכא. וצ"ע. והר"ן הביא ספיקו בקיצור ומסיק וז"ל, ומשמע ליה [א"ה, לכאן] צ"ל ומשמע לי [בלא ה"א] וכמבואר בב"י סי' תצ"ט ובפרישה שם שהיא דעת הר"ן עצמן] דאסור, דמתוך שאין דרך למלוח על החלבים מחמת איסורן, מוכחא מילתא דלעבדן קא עביד.

**יא. מולח אדם כמה חתיכות בשר בבת אחת אע"פ שאינו צריך אלא לחתיכה אחת.**

ורש"י פ' הטעם משום דחד טירחא לכולהו. והרא"ש [בסי' ט"ז] כ' וז"ל, משום דאין עיבוד באוכלין מיקל במליחת בשר, ואע"ג דלית ליה טעמא כלל בשריותא דשמואל, שאין החתיכה שהוא צריך לה מיתקנא ומשבחת כלל במליחת שאר החתיכות, [כלומר דלא דמי להך דלקמן [יז.]. ממלאה אשה קדרה וממלאה אשה תנור אע"פ שא"צ אלא אחד, דהתם משביחה אותה שצריכה ע"י מילוי. קרב"ג אות ו', וגם צריך להפוך כל חתיכה מהחתיכות. וביאר במחה"ש [סי' ת"ק ס"ק י', ע"ד המג"א שהביא ל' רש"י] דכוונת הרא"ש בסו"ד, לדחות פירש"י, דלמה יקרא זה חד טירחא, הא צריך להפך כל חתיכה וחתיכה למלחה, לכן כ' טעמא דאין עיבוד באוכלין. ולרש"י י"ל כמש"כ הפר"ח, דכה"ג דהיינו היפוך החתיכה דהוי טירחא מועטת, לא חשיב טירחא, וראיה דהא ממלא נחתום חבית של מים אע"פ שא"צ אלא לקיתון אחד, משום דחד טירחא הוא, אע"ג דצריך לטרוח ברביית פחמים והדלקתן, אפ"ה חשבינן לה טירחא מועטת חד טירחא, וה"ה הכא. ועיין בב"ח דממש"כ הרמב"ם דברי שמואל אצל דין ממלאה אשה קדירה וכו', נראה דס"ל כרש"י. [יעו"ש שכי' דנפק"מ לענין נשחט מעיו"ט].

**יא. מהו דתימא טעמייהו דב"ה משום דחזו למיזגא עליהו, ואפי' מעיו"ט נמי, קמ"ל.**

כ' הרא"ש [סי' י"ז], הלכך לא שרינן נתינת עור לפני הדורסן אלא כשנשחט ביו"ט וכו'. וכ' ע"ז הקרב"ג, משמע לשטוח הוא דאסור, אבל בטלטול שרי, אע"ג דעור לח הוא ומבהמה דקה. אבל בתוס' פ' במה טומנין [מט. בד"ה טומנין] משמע דלא שרינן לטלטל עור כי אם בגסה [לרש"י] וביבש [לר"ת]. וכ"כ הרשב"א כאן להדיא, וז"ל דהא משמע דאפי' בלא [יטלטלנו] [יגביהנו] מודו לב"ש, אי לאו משום תחלתן, ואילו בשבת פ' במה טומנין תנן טומנין בשלחין ומטלטלין אותן וכו', וי"ל דהכא בלחין והתם ביבשין וכו', אבל רבינו לא הזכיר מאומה מהני חילוקים שם ובפ' כל כתבי [קכ.]. וכו', והיה תימה בעיני, הלא אנן צריכין לחלק או כפירש"י או כר"ת מכת קושית תוס' [והרשב"א]. על כן לבי אומר לי דרבינו והטור, לא ס"ל הני חילוקים, ולא קשה להו קושית תוס' משמעתינן ומפ' כל כתבי, דהיינו טעמא דאסור לטלטל, משום נולד, דמעיו"ט העור היה צריכה לאוכל וחשיב כאוכל עצמו, עד שנשחטה הבהמה, לכך חשיב להו נולד, ולא מהני מה שדעתיה עליהו מאתמול, כ"כ תוס' בשבת [כט. בד"ה אכלן, לענין גרעיני תמרים שאכלן בשבת], ומשו"ה בשמעתין ובפ' כל כתבי שנשחטה הבהמה ביו"ט ובשבת, אסור לטלטל העור אם לא ע"י בשר, אבל כשנשחטה הבהמה מעיו"ט, אז מותר לטלטל העור, דלא הוי נולד וכו', ודברי תוס' [דשבת מט. הנ"ל] צ"ע אמאי לא תירצו כמ"ש, וצ"ע. עכ"ל.



## יא: קמ"ל התיירו סופן משום תחילתן, דחנויות אין דבתים לא.

רש"י [בד"ה דאין בנין, ובד"ה קמ"ל], פ"ה הטעם דחנויות הן צרכי רבים ואית בהו משום שמחת יו"ט, משא"כ תריסי כלי הבית. אבל הר"ף כ' וז"ל, אבל דבתי לא, דכיון דברשותיה ניהו, פתח ולא מימנע. ופי' הר"ן, כלומר שאותן תיבות עומדות בתוך הבית, פתח ולא אתי לאימנועי, שאינו ירא להניח אותן תיבות פתוחות [משא"כ החנויות אינן ברשותו, וא"א להניחן בלא שמירת דלתות. ל' שיטת ריב"ב].

## יא: מהו דתימא טעמא מאי משום דאין שבות במקדש וכו'.

הקשה המהרש"א וז"ל, צ"ע דא"כ לכתחילה נמי, ובמתני' תני מחזירין רטיה במקדש וכו', ומסיים בסיפא אבל לכתחילה כאן וכאן אסור, ויש ליישב בדוחק. וכו' ע"ז המהר"ם ש"ף, ואינו קושיא כלל, דמ"מ אסור לכתחילה משום ממרח, וכמש"כ רש"י לעיל [בד"ה וחזרת רטיה בשבת], וטובא שבות אשכחן דאסירי במקדש לכתחילה, כדאיתא שם בעירובין בתוס' וכו'. ובביאור הוסיף בזה, דאין כוונתו דבחזרה לא שייך משום ממרח [כדמשמע מתוך דבריו], דאדרבה, דברי רש"י דלעיל דמייתי מינייהו, אחזרת רטיה קאי, וכ"ה להדיא ברש"י דעירובין, אלא דבקשירת רטיה בתחילה איכא נמי משום גזירת שחיקת סממנין, משא"כ בחזרה ליכא רק משום ממרח, ואולי להכי החמירו לכתחילה בקשירה אף במקדש טפי מחזרה משום דאיכא נמי הא [וכ"כ בקרני ראם, דמשום דאיכא שני שבותים גזרו אף במקדש, וכדאשכחן לענין בין השמשות לשיטת הרע"ב והר"מ], או משום דגזירת שחיקת סממנים חמירא לגזור עליה אף במקדש טפי ממגזרה שמא ימרח, וכדמסיק המהר"ם ש"ף דאין לדמות השבותים להדדי.

ודברי רש"י הנ"ל מחכם הב"ח, אבל המהרש"ל גרסם. וביאר כוונתו, דלא תימא חזרת רטיה היינו שחזור וממרח הרטיה מחדש קודם שניתנה על המכה, משו"ה פירש דזהו אב מלאכה, ולא איירי בכה"ג אלא בחזרה לבד ומשום שחיקת סמנים. עכ"ל. וזהו דלא כהביאור הנ"ל דכוונת רש"י לגזרת ממרח, דאי דמשום שחיקת סממנים הא ליכא בחזרה, כדפירש בעירובין ובתוס' שם].

## יא: מהו דתימא וכו' אפי' כהן דלאו בר עבודה.

כ' במרומי שדה, הא ודאי דמשמעות אין שבות במקדש, דהיינו דוקא בלצורך המקדש וכו', אבל כהן דלאו בר עבודה הוא כלל, מה לו ולמקדש, ומאי אולמיה שהוא כהן יותר מישראל, אלא צ"ל דהפירוש דלאו בר עבודה, היינו שאינו מחויב להסיר הרטיה משום עבודה, כגון בהולכת עצים למערכה שאינו נוגע לעבודה, אבל מ"מ צורך המקדש הוא.

## יא: דתניא אר"ש בן אלעזר, מודים ב"ש וב"ה שמסלקין את התריסים ביו"ט, לא נחלקו אלא להחזיר.

כ' הפנ"י טעמא דרשב"א לא ידעינן אי סובר דלסלק כו"ע מודו דשרי, היינו משום דסובר דכו"ע סברי אין בנין בכלים מדאורייתא, אלא דלהחזיר פליגי אי שייך שמא יתקע, ללישנא דפרישית דלא חשיבא גזירה לגזירה, [א"ה, לכא' כוונתו למש"כ לעיל [סוד"ה מהו דתימא], דגזרו שלא להחזיר בשיש להן ציר באמצע אטו ציר מן הצד, אע"ג דבציר מן הצד גופא הוא גזירה שמא יתקע, וא"כ הוי גזירה לגזירה, אלא משום דבמחובר לקרקע לא חילקו בין ציר מן הצד לציר באמצע, לא חילקו נמי בשל כלים כי היכי דלא ליטעין], משא"כ לסלק לא שייך כלל לומר שמא יתקע, או שסובר נמי דב"ש סברי יש בנין בכלים מדאורייתא מן הצד, ואפ"ה שרי לסלק ביש לו ציר באמצע, משום שמחת יו"ט [כיון שאין איסורו בכה"ג אלא משום גזירה אטו ציר מן הצד].

## יב. מתוך שהותרה הוצאה לצורך הותרה נמי שלא לצורך.

כ' הפנ"י, ראוי לבאר, הא דאמרו רבנן מתוך שהותרה, מנא לן והיכא רמיזא באורייתא. כבר כ' מו"ז בספר מגיני שלמה, דנפקא להו מדכתיב אך אשר יעשה [יאכל] לכל נפש [דהזכיר המלאכה, ולא כתיב אך אוכל נפש יעשה לכם, כ"ה מבואר במג"ש], וא"כ פשטא דקרא הכי הוא, דאותן

המלאכות דשייכי באוכל נפש הוא לבדו יעשה לכם, והותרו לגמרי. ובחש"ל הביא מס' יראים [סי' ק"ג, ולפנינו במצוה ש"ד] שכ' וז"ל, פי' מתוך וכו', מתוך אותו מקרא עצמו שאתה למד היתר הנאת הגוף, אחה למד נמי היתר הנאת נשמה, וטעמא דאך אשר יאכל לכל נפש כתיב, פי' יהנה לכל נפש כמו שפירשנו למעלה מזה, והנשמה בלא הגוף נקראת נפש דכתיב שובי נפשי למנוחייכי וכו'. עכ"ל. [והחש"ל הקשה על דבריו, היאך יתיישב הסוגיא דלעיל [ח:]: בהא דאמר סוף סוף יו"ט עשה ול"ת הוא, וצע"ג]. [א"ה, לכא' טעמא דהיראים דאף במצוה שיוכל לעשותה למחר כגון עולת ראייה, לישתרי ביו"ט משום מתוך, דאטו המבשל כדי לאכול סמוך לשקיעה"ח, נימא דאסור משום שיוכל להמתין ולאכול לכשתחשך, דודאי שרי, דסו"ס צורך אוכל נפש הוא, וה"נ נימא בצורך נפשו לקיים המצוה].

ובמלאכת יו"ט [לבעל אמרי משה, אות ד' וט'] הביא דברי המג"ש והיראים, והוא עצמו פירש [באות ה'] טעמא אחרניא, ע"פ מה שהוכיח שם דמלאכת אוכל נפש ביו"ט הותרה [ולא דחוויה משום שמחת יו"ט], ומבואר מדברי הראב"ד בפירושו לתמיד דכל היכא דהוי בתורת היתר, אמרינן הואיל ואשתרי אשתרי, [והאריך שם הראב"ד. מכמה דוכתי, ומייתי נמי דהכא דלא אמרינן הואיל ואשתרי מלאכה לענין תמידין ומוספין, אשתרי נמי לענין נדרים ונדבות, משום דתמידין ומוספין נמי הוי רק בתורת דחיה], והסברא פשוטה בזה, דהיכא דלא הותר רק משום דחית עשה ול"ת, ליכא למשרי רק היכא דמקיים המצוה, אבל היכא דלאו משום דחיה הותרה התורה, אין סברא לומר דהכא אסור והכא שרי, ולהכי אמרינן נמי מתוך שהותר לצורך אוכל נפש, הותר נמי שלא לצורך.

## יב. ה"נ מתוך שהותרה שחיתה לצורך הותרה נמי שלא לצורך.

בתוס' בשבת [צה. בד"ה הרודה] הקשו, לפי מאי דאמר התם דהמגבן חייב משום בונה, א"כ כיון דמותר לגבן ביו"ט מן התורה, א"כ נפל ביתו ביו"ט יהא מותר לבנותו ביו"ט, דמתוך שהותר בנין לצורך במגבן וכו' הותר נמי שלא לצורך ובלבד שיהא לצורך היום. ותירצו דאסור מזרבנן, דהוי עובדא דחול. יעו"ש. אבל הרמב"ם פסק [בפ"א מהל' יו"ט ה"ד] דהבונה ביו"ט חייב מלקות, אע"פ שפסק בהל' שבת [פ"י הי"ג] דמגבן חייב משום בונה. וכו' בקרב"נ [סי' י"ח, אות ל'] דכיון דגבינה הנעשית מאתמול עדיפא מגבינה בת יומא כדאיתא בשבת [קלד.], אפי' באוכל נפש לוקה, דהיה לו לעשותה מעיו"ט, דאע"ג דבאוכל נפש לא מפלגינן בין אפשר לעשותו מעיו"ט לא"א לעשותו, הני מילי בדבר שלא יגונה ולא ישובח, אבל בדבר שעדיף אם עשאו מערב יו"ט, אפי' באוכל נפש אסור ולוקה. [ומייתי כן מתוס' דמגילה ז. ד"ה כאן].

והפנ"י הקשה כן מסברא דנפשיה, [ולא הזכיר ד' תוס' דשבת], ומסיק, דהא דאמרינן מגבן חייב משום בונה, היינו דוקא במגבן לאוצר ליישב להצניע לימים רבים, דבכה"ג מכוון לעשותן כמו בנין למען יעמדו ימים רבים, משא"כ עשיית גבינות שהותר ביו"ט, על כרחך היינו לאכול לאלתר, ובכה"ג לא שייך ביה בנין כלל, ולא גרע מבונה ע"מ לסתור דפטור, וא"כ לפ"ז לא מצינו שהותר בנין לצורך אוכל נפש. [ומסיק דעדיין צריך עיון].

## יב. ברש"י ד"ה עולת נדבה. דאילו עולת חובת היום רחמנא שריא.

כ' הפנ"י, אף דלמאי דמוקמינן לברייתא כב"ש, וראי דעולת היום שהיא עולת ראייה נמי אסור להקריבה ביו"ט כיון דאית לה תשלומין לאחר יו"ט כדאיתא לקמן [יט.], אלא דעולת היום שכ' רש"י כאן היינו עולת המוספין שהתירה התורה בפרוש. אמנם הצ"ח כ' דדוחק לומר שכוונת רש"י לעולת התמיד, דלא היה קורא לה חובת היום, רק היה קורא לה עולת התמיד. אלא כוונת רש"י לעולת ראייה, אם אירע שלא הקריבה עד יום שביעי של פסח או עד יום שמיני של חג, דמודו ב"ש שמקריבה בו ביום. שהרי זמנה עובר, ואי משום שהיה יכול להקריבה אתמול, הרי ר' אליעזר שמותי הוא, ואפי' לענין שבת החמורה סובר דאפי' מכשירין שהיה יכול לעשות מע"ש דוחין שבת, וכ"ש הקרבן עצמו ביו"ט שרשאי לעשות אף שהיה יכול לעשות קודם יו"ט.



## יב. ברש"י ד"ה אלא מדלא איפלוג באבנים. ש"מ דלכו"ע יש איסור הוצאה ביו"ט וכו'.

כ' הבית מאיר, לפור"ר יש לתמוה, מאי שנא אם אין איסור הוצאה ביו"ט דלא שייך לגזור על טלטול אבנים, ומאי שנא אם יש [איסור הוצאה], הא מ"מ ע"י מתוך לשיטת רש"י הותר לגמרי אפי' בשלא לצורך כלל, והיאך שייך לגזור עליו טלטול אם כל ההוצאה עיקרה שריא. אבל המעיין בהר"ן יראה כי לק"מ, שמבואר שם דרש"י ז"ל מחלק בין שלא לצורך כלל דשרי במתוך, לבין לצורך מחר או לצורך גבוה וגוי דלא שייך כלל למתוך. [ובקוב"ש [אות מ"ד] הביא דבשיטת"מ ק' כ' דגזיה"כ היא לכם ולא לעכו"ם. וביאר דבריו, דהא דממעטין עכו"ם, אינו משום דלא היו "לכם", אלא משום דהוי "לעכו"ם"], ומוכרחים דבריו כדי לסלק בזה כל קושיות התוס' על רש"י ז"ל, וה"ה בהוצאה מבואר שם דלצורך מחר איסור ד"ת, ושפיר יש לגזור על טלטול אבנים, כיון דעכ"פ יש איסור הוצאה דאורייתא בעולם דהיינו לצורך מחר. [ולשוון הקוב"ש שם, דלטעמא דמתוך, שייך איסור הוצאה ביו"ט, אלא דמותרת משום מתוך, דהא בעכו"ם דגלי קרא דלא נימא מתוך באיסורא קיימא, ומשו"ה בהוצאת אבנים דהחמירו חכמים דלא אמרינן בזה מתוך, ההוצאה אסורה, אבל למ"ד אין הוצאה ליו"ט, לא מסתבר שבדו חכמים מלבם מלאכת הוצאה ביו"ט].

וז"ל המהר"ם, אי ס"ל דאין איסור הוצאה ליו"ט, א"כ אפי' אבנים לישתרו, דלא שייך למיגזר עלייהו ולאסור מדרבנן, כיון דהוצאה אינה חשובה מלאכה כלל, ואין בה שום איסור מדאורייתא, אבל השתא דיש איסור הוצאה ליו"ט, ר"ל דהוי בכלל לא תעשה כל מלאכה מה"ת, אלא דהותרה מכח שהותרה לצורך הותרה נמי שלא לצורך, דין הוא לגזור ולאסור מדרבנן במידי דלא צריך כלל כגון אבנים, משום דלא ליתי להקל ביו"ט בכל מלאכות שהן דאורייתא.

## יב. ברש"י ד"ה אלא מדלא איפלוג באבנים. כיון דהותרה לצורך, הותרה מה"ת לגמרי.

הקשה הפנ"י, [בד"ה דאי ב"ה], למאי דקיי"ל כר' יהודה דמכשירי אוכל נפש נמי מותרין, א"כ אין לך מלאכה שאסורה מה"ת, דכולהו שייכי במכשירי אוכל נפש, כדאמרינן שפוד שנרצף, וגריפת תנור דהוי בונה וסותר, וכן כל המלאכות, לבד מזריעה, דוק ותמצא וכו', אלא שיש ליישב דשאני מכשירין כיון דלר"י גופא מצינו שחילק הכתוב שלא התיר אלא כשא"א לעשותן מעיו"ט, כדדריש מקראי דכתיב הוא לבדו וכתיב לכם וכו', א"כ פשיטא דק"ו שאין לומר בהם מתוך [ועיין במלאכת יו"ט [אות ו'] ש"כ ע"ד בתוספת ביאור, דמלאכה אוכל נפש הותרה ולא דחווה, ומשו"ה אמרינן בה מתוך, אבל מכשירין דשרינן לר"י, דחווה היא, ובזה לא אמרינן מתוך].

## יב. בתוד"ה דילמא. [בגליון שבסו"ד, ד"ה ואין עירוב, כהגהת מהרש"ל]. דשאני הוצאה שהיא דגרועה היא וכו'.

וכ"כ בתור"פ, והוסיף וז"ל, ותדע שהרי הזהיר עליו הכתוב טפי משאר מלאכות, כדכתיב [ירמיה י"ז, כ"ב] לא תוציאו משא מבתיכם ביום השבת [ר"ל דלא סגי ליה במה דאזהר בסיפיה דההוא קרא וכל מלאכה לא תעשו וגו']. וז"ל הרשב"א, וא"ת ומאי שנא משאר אבות מלאכות דישנן ביו"ט כמו בשבת, וי"ל משום דהוצאה לאו מלאכה היא, וחיידוש הוא, ואי לא כתיבא לא מיחייב עלה אפי' בשבת, ומשום דכתיבא כדילפינן לה בריש פ' הזורק [צו]: הוא דמחייב, הא לאו הכי לא, ואע"ג דהוה במשכן, והילכך לא גמרינן מינה ליו"ט.

## יב: א"ל וכו' הבערה ובישול אינה משנה.

כ' במצפ"א, משמע דבהא דקתני דלוקה משום אוכל בשר בחלב מודה ר' יוחנן, ואע"ג דר' יוחנן לית ליה כלל אין איסור חל על איסור כמש"כ תוס' בסוף פ' גיד הנשה [קג. בד"ה מר סבר] וכו', אפ"ה וכו' אתי איסור בב"ח וחייל על איסור גיד דקדים, דשאני בב"ח דגלי ביה קרא דאמר בהו איסור חל על איסור, והני משני הגמ' אליבא דשמואל בחולין [קיג]: וה"נ צ"ל אליבא דר' יוחנן וכו'.

[והגרע"א דן דיחול משום איסור כולל, דמיגו דחייל איסור בב"ח אהלב דהתירא, חייל נמי אבשר דאיסורא [לענין מבשל בשר נבלה בחלב, ולכאו"ה"ה בגיד דהכא], ודחה זה, וז"ל, דבאמת הענין דבב"ח דטעם הבשר שנכנס בחלב אינו אוסר רק החלב ולא הבשר, אלא דטעם החלב הנכנס לבשר הוא דאוסר להבשר, והוי ב' ענינים, ולא מיקרי כולל וכו', ונכון].

## יב: א"ל הבערה ובישול אינה משנה, ואת"ל משנה, ב"ש הוא וכו'.

הקשה הגרע"א, הא י"ל דברייתא זו אתיא כר"ע דס"ל פ"ק דפסחים [ה]. דלא אמרינן מתוך, וביותר, דהתוס' לעיל [יב. בד"ה השוחט] גבי השוחט עולת נדה וכו', כ' דהומ"ל ר"ע היא, אבל התימא במקומה עומדת איך שייך לומר פוק תני לברא, נהי דב"ש במקום ב"ה אינה משנה, [הא] י"ל דאתיא כר"ע [עיי"ש דהאר"י במערכתו בב' אופנים, דעל כרחך דהך ברייתא לא אתיא כר"ע].

## יב: אין מוליכין חלה ומתנות וכו'.

רש"י [בסוד"ה אין] פירש דכולן משום גזרה דאין מגביהין אותם, והב"ח הגיה דאין מגביהין תרומה, דהא חלה ומתנות מגביהין ביו"ט. ולכאו"לפ"ז כוונתו כמו שצייד המהר"ם בסו"ד בביאור ד' תוס', דגזרו הולכת מתנות אטו תרומה. ולתוס' נמי איסור הולכת משום איסור הרמתן הוא, דיאמרו שתרם ביו"ט. והפנ"י לא ניח"ל לפרש כן, דא"כ הו"ל כמה גזירות לגזירות [הולכת חלה ומתנות אטו הולכת תרומה, והולכת תרומה אטו הפרשתה, והפרשה עצמה שבות היא], אלא ביאר דבכלל איסורא דאין מגביהין תרו"מ נכללו שני מיני איסורים, האחד הוא גזירת הפרשתן משום דמיחזי כמתקן, והשני הוא הנתניה לכהן, משום דמיחזי כמקח וממכר, וכמו שאמרו [לקמן לו]: דאין מחרימין, והיינו אפי' חרמי כהנים, משום שמוציא מרשותו לרשות הכהן ומיחזי כמו"מ, [א"ה, לכאו"לפ"פ התם משום דהוי כמקדיש, דעד שבאו לרשות הכהן אסורים בהנאה], ובחלה ומתנות אף שלא רצו לאסור הפרשתן משום דלא סגי בלא"ה, מ"מ לענין הולכתן לכהן נשאר באיסורן. אמנם בתור"פ כ' דלהולכים אסור דטרחא דלא צריכא הוא. [ולפ"ז מש"כ לקמן [בד"ה והא דקתני] דה"ה אם יבא כהן לביתו לא יתנם לו, לכאו" הטעם משום טירחא דכהן, ולא כמש"כ תוס' שלא יאמרו שתרם ביו"ט], ויל"ע].

## יב: רבא אמר מי קתני שנשחטו מהיום וכו', ולעולם שנשחטו מאמש.

הקשה הרשב"א, דהא לעיל [ט]. משמע דרבא כאבוח דשמואל ס"ל, דאמר אפי' גלגל עיסה מעיו"ט אסור להפריש ממנה חלתה ביו"ט וכו', וא"כ כשנשחטו מאמש היאך אפשר להפריש היום, וכן נמי חלה כשנתגלגלה העיסה מאמש היאך מפרישה היום, ואין לומר דבעבר והפרישן קאמר דכיון דאסור להפרישן משמע דאסור להוליכן, ועוד, "דאי" לא קתני, וכאותה שאמרו בריש פ"ק דיבמות [י]. וכו', ומסתברא דהכא דוקא במתנות קאמרינן אבל בחלה לא, והיינו דבכולה שמעתינן לא אמרינן אלא בשנשחטו מהיום והורמו מהיום וכו', וכולהו תנאי לא הזכירו אלא מתנות דהיינו זרוע לחיים וקובה, הא חלה כלל לא, [א"ה, רש"י שפי' [בד"ה על המתנות] דה"ה לחלה וחדא מינייהו נקט, לכאו" פליג], וכו', וא"ת מאי שנא, וי"ל דמתנות כיון דאיכא תרתין, חדא דלא טבלן, ועוד, דכמופרשות ועומדות הן, דניכרין הן קודם הפרשה כלאחר הפרשה, כי מפריש להו השתא לאו מידי קעביד. ותדע לך, דהא אפי' גלגל עיסה מעיו"ט, כיון דאמר שמואל חלת חו"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש, הוה ס"ד דאבוח דאמר וכו' אסור להפריש, פליגא עליה משום דכיון [דלא מעכב] לאו מידי קעביד, ואי לאו משום דמודה שמואל דאהנו מעשיו דאם קרא לה שם אסורה לזרים, הוה ודאי פליגא דידיה אדריבא [א"ה, אצ"ל אדאבוח], הלכך גבי מתנות דלא טבלן ולא אהני בהפרשתן כלום שפיר דמי.

## יב: רב טובי בריה דר"נ הו"ל גרבא דחמרא דתרומה וכו'.

הרשב"א והר"ן למדו מכאן דפירות שבחו"ל חייבין במעשרות, וקשיא להו מהא דחולין [ו]: דבית שאן פטורה משום שאינה מא"ז, וכן בע"ז [נח]: דא"ל ר' יוחנן לר"ל דבצרה לאו היינו בצר שבא"י והילכך פטורה ממעשר. ור"ת תירץ דהתם לענין דמאי, אבל לענין ודאי, גם בחו"ל

מעשרין. ומסקי הרשב"א והר"ן, דלא חייבו בחו"ל אלא בבל ומצרים  
דשכיח שיירתא, דכן חו"ל הקרובים לארץ, אבל שאר חו"ל פטורין.  
אלא דקשיא ליה להרשב"א, מ"ט פטרו בית שאן ובצרה שהן קרובין  
לא"י [עד שהיה ר"ל סבור שבצרה מא"י היא], והניח בצ"ע, והר"ן תירץ,

שאפי' באותן מקומות שהן קרובין לא"י, יש חילוק בין פירות לפירות,  
שהפירות שדומין לשל א"י חייבין. ועובדא דהתם מן הפירות שאינן  
דומין היא.